

DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜ ÇALIŞTAYI

23 Haziran 2011, Zonguldak

ÇALIŞTAY RAPORU

GİRİŞ

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA) tarafından organize edilen “Demir-Çelik Sektörü” konulu çalıştay, 23 Haziran 2011 tarihinde Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı Kalkınma Kurulu toplantısının ardından Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Prof. Dr. Arif Amirov Konferans Salonunda düzenlenmiştir. Kalkınma Kurulu üyeleri, yerel kurum-kuruluş temsilcileri ve üniversite öğretim üyelerinden sektörle ilgili 9 kişinin katıldığı çalıştay, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı Strateji Geliştirme ve Programlama Birimi Başkanı İbrahim Çimen moderatörlüğünde gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay, demir-çelik sektörüne ilişkin gerçekleştirilen kısa sunumdan sonra katılımcıların sektörün sorunları ve çözümleri hakkındaki görüş ve önerileri ile sonuçlandırılmıştır. Katılımcıların memnuniyetlerini dile getirdikleri çalıştayda, Ajans tarafından yapılması planlanan demir-çelik sektör analizi raporunda kullanılmak üzere önemli çıkarımlar sağlanmıştır.

A. ÇALIŞTAY KONULARI

Katılımcılar tarafından aşağıda sıralanan sorulara yanıt aranmıştır.:

- Sorunların Kaynakları nedir? Neler olabilir?
- Çözümler nedir? Neler olabilir?
- Çözüm araçları neler olabilir?
- Çözümde rol alacak/alabilecek paydaşlar kimlerdir?
- Ne tür sorumluluklar yüklenebilir?
- Bu tür yaklaşımdan ne tür çıktılar beklenebilir? Göstergeler neler olabilir?

Kamu-özel sektör-üniversite bakış açılarıyla ana sorun alanları tespit edilmiştir. Bunlar:

- a) Demir-çeliğin bölgesel teşvik kapsamına alınmaması sebebiyle sektördeki kaliteli iş gücünün bölge dışına göçü
- b) Hammaddenin, yüklemenin ve taşımanın daha ucuz olması sebebiyle yurtdışından ithal edilmesi
- c) Rekabet edebilirliğin azlığı
- d) Bölgedeki yatırımcıların alışkanlıklarından vazgeçmemeleri sebebiyle bölgede sektör çeşitliliğinin sağlanamaması
- e) Bölgedeki sektörler arası alışverişin sağlanamaması
- f) Tersaneciliğe yönelmek isteyen firmaların hızla kapatılmasının sebepleri
- g) Demir-çelik sektöründe karlılığın az olması
- h) Ulaşım yetersizliği ve lojistiğin önemi
- i) İşbirliği kültürü eksikliği

olarak belirtilmiştir.

B. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Çalıştayda ele alınan soru ve sorunlardan yola çıkılarak çözüm önerilerine gidilmiştir. Çözüm önerileri aşağıda sıralanmaktadır.:

- Demir-çelik bölgesel teşvik kapsamına alınmalı ve bu sayede sektördeki kaliteli iş gücünün Osmaniye, İskenderun gibi bölge dışı illere göçü engellenmelidir.
- Kendi bölge sınırlarımız içerisinde bulunan Erdemir ve Kardemir bile ihtiyaç duydukları ürünün ancak %5 kadarını TTK'dan temin edebildiklerini, geri kalanını yurtdışından ithal ettiklerini belirtmişlerdir. Yetersiz üretim ve hammadde pahalılığı sebebiyle oluşmuş yurtdışına bağımlı sektör yapısı kırılmalı, hammadde üretimi artırılmalı, yükleme ve taşıma maliyetlerinin azaltılması için çözüm üretilmelidir.

- Sektör çeşitliği sağlanmalı ve olası krizlere karşı ekonominin esnekliği sağlanmalıdır.
- Sektör sayısı artırılarak bu sektörler arasında ilişki kurulmalıdır. Sözü edilen tüm sektörlerin desteklenmesi, TÜİK ve Kalkınma Bakanlığı tarafından sektöre yönelik bir “Input- Output Analizi” yapılması gerektiği belirtilmiştir.
- Bölgede sektör çeşitliliği sağlamak adına yatırımcılar tersaneciliğe yönelmiş, fakat açılan tersanelerin çoğu 2008 kriziyle kapatılmıştır. 2008 öncesinde yaklaşık 6000 istihdam sağlayan tersanecilikte şu an sadece 536 çalışan bulunmasının en temel sebebi, niteliksiz işgücüyle çalışılmasıdır. Rastgele seçilen, tersanecilik tecrübesi bulunmayan ve oldukça kısa süreli bir eğitime tabi tutularak üretime başlatılan işgücüyle çalışan tersaneler, kaliteli mallar almak isteyen alıcılar tarafından tercih edilmemiştir. Bu da tersanecilik sektöründe faaliyet gösteren pek çok işletmenin 2008 krizinde kapatılmasına zemin hazırlamıştır. Buradan da anlaşıldığı üzere kaliteli işgücüne ve mesleki eğitime önem verilmelidir.
- Bölgesel teşvikler rekabetçi gücümüzün yüksek olabileceği alanlara yöneltilmelidir. Bölge içindeki yatırımcıların demir-çelik sektörüne yatırım yapmalarının desteklenmesinin yanı sıra bölge dışından ve yurtdışından yatırımcılar da bölgeye çekilmelidir.
- AKÇT Anlaşması tekrar gözden geçirilmelidir.
- Bölgenin var olan alışkanlıkları değiştirilerek, hammaddenin yanı sıra demir-çelikten mamul üretebilirliğinin sağlanması gerekmektedir.
- Türkiye’de ve dünyada gelişen en önemli sektörlerden olan otomotiv ve sağlık sektörüne yönelmek gerekmektedir. Tarım ve sağlık makineleri üretimine gidilmelidir. Sağlık turizmi için bölgemiz oldukça ideal bir bölgedir, dolayısıyla çelikten üretilen sağlık makinelerinin yanı sıra hastane mobilyaları ve hatta protez vb. sağlık ürünleri üretimi de yatırım yapılabilecek sektörler olarak düşünülmelidir.
- Ulaşım ve lojistiğin sektörde çok önemli olduğu bir gerçektir ve Batı Karadeniz (TR81 Düzey-2) Bölgesi denize kıyısı olduğu için avantajlı bir bölgedir. Yurtiçi ve yurtdışına Ro-Ro ve demiryolu seferleri atırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- “Üretim olmadan istihdam olmaz, katma değer yaratılamaz. Üretim olmadan ihracat olmaz, ihracat olmadan da kalkınma ve refah düzeyinde yükselme olmaz.” düşüncesi benimsenmeli ve ithal edilen ürünlerin ihraç edilmesinden vazgeçilerek, üretime ağırlık verilmeli ve çalıştayda sözü edilen Almanya örneğinde olduğu gibi üretime ağırlık verilmesi sebebiyle karlılığın artırılması sağlanmalıdır.
- Üretim sürecinde harcanan enerji, yapılan karbon salınımı tercih edilebilirliği kötü yönde etkilemektedir, bu sebeple enerji tasarrufunu sağlayan sürdürülebilir çevreye duyarlı sistemler geliştirilmesi ve kullanılması hususu göz ardı edilmemelidir.

- Bölgede bilinç yetersizliği olduğu düşünölen KOSGEB, TÜBİTAK vb. kurum kuruluşlarca verilen desteklere karşı bir farkındalık yaratılmalıdır.
- Haddehaneler Birliđi, TSO'lar, üniversiteler, kalkınma ajansı, diğer kamu kurum kuruluşları ve özel sektör arasında işbirliği sağlanmalı, Ar-Ge çalışmalarına, İŞGEM'lere, teknokentlere gereken önem ve destek verilmelidir.

ÇALIŞTAY FOTOĞRAFLARI

